סמל רייפר מיכאל-חיים
2138072
בן מרגלית ושלמה
נולד ב- כ״ו טבת תשי״ג 13.1.1953
התגייס לצה״ל באוגוסט 1971
שרת בגדוד ״ברק״ (12)
נפל ב- ה׳ אייר תשל״ד 27.4.1974
בעת מילוי תפקידו.

Scanned with CamScanner

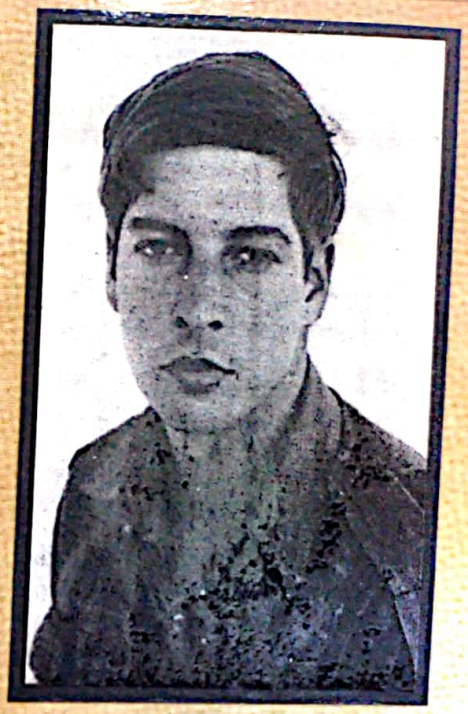

רייפר, מיכאל־חיים (׳מיקי׳)

בן שלמה ז״ל ומרגלית. נולד ביום כ״ו בטבת תשי״ג (13.1.1953) ביקנעם. למד בבית־הספר היסודי ובבית־הספר התיכון שבמקום. כשסיים מיכאל את לימודיו בבית־הספר היסודי ביקש ללמוד בבית־ספר חקלאי ונשלח לפנימייה החקלאית שבכפר־גלים. כעבור פרק־זמן־קצר התחרט על החלטתו וחזר הביתה, משום שהיה קשור מאוד למשפחתו והתקשה להסתגל לעובדת היותו רחוק מהבית. את לימודיו התיכוניים השלים בבית־הספר המקצועי שביקנעם, במגמה של חרטות. כשהיה בן 16 נפטר אביו, והדבר גרם לו זעזוע עמוק. מיכאל היה נער מופנם ובמשך כל השנים קשר קשרי־ידידות רק עם חברים יחידים. היה חובב־טבע ונהג לטייל ברחבי־הארץ ולצלם את נופיה. הוא הרבה לעבוד בחוה ובמטעים שביקנעם וראה את עתידו בחקלאי. אהב את מלאכת־הכפיים וכן עסק הרבה בספורט, בעיקר באתלטיקה־קלה ובשחייה. הוא היה רץ מצוין והרבה להשתתף בצעדות. בשעותיו הפנויות אהב להאזין למוסיקת־פופ. כשהוא מסתגר בחדרו. מספרת קרובת משפחה: ״מיכאל היה שתקן מטבעו. הוא שקל כל־משפט, מיעט להתבטא והקשיב בתשומת־לב לדברי אחרים. הוא עזר לי ולידידיו בכל הזדמנות שהיתה לו ומשום שאהב את הזולת לא מצא מעולם דופי באיש. מיכאל אהב ילדים ובכל ביקור בביתנו שיחק שעות רבות עם האחיינים הקטנים שלו.״

מיכאל גויס לצה״ל באוגוסט 1971 והתנדב לחטיבת גולני. הוא סיים את הטירונות בהצלחה ואחרי כן עבר קורס־מ״כים וקורס מש״קי־חבלה. תחילה לא היה שבע־רצון מתפקידו הצבאי, אך כשקיבל תפקידים אחראיים בגדוד השתפרה הרגשתו. הוא נלחם במלחמת יום־הכיפורים בגזרת החרמון ובמלחמת ההתשה מילא תפקיד של סמל־מחלקה ופיקד על זחל״מ ׳זלדה׳.

ביום ה׳ באייר תשל״ד (27.4.1974) יום־העצמאות — נפל מיכאל בחרמון מפגיעת פגזי האויב. הובא למנוחת־עולמים בחלקה הצבאית בבית־העלמין שביקנעם. השאיר אחריו אם ואחות.

Scanned with CamScanner

גדוד ברק (12)

Scanned with CamScanner

באימון ובשגרה

ארוכה, עקובה מדם וקשה, היא "דרך הקרבות של החטיבה"; עשרות אתרי־קרב, מאות פעולות ומבצעים ואלף ומאה חללים; הם עדות נאמנה ומכאיבה למורשת־הקרב, להיסטוריה הצבאית, לפעילות המבצעית... ויחד עם זאת, רבים וטובים מבין רבבות יוצאי החטיבה, הזוכרים בנוסטלגיה ובאהבה את תקופת שרותם הסדיר, כלוחמים ומפקדים, לא התנסו בקרב, לא ידעו מלחמה! כל תקופת שרותם היתה ב"אימון ובשיגרה". לאלו שבסבב שנתי קבוע היו "עולים לקו" "יורדים לאימון", יוצאים ל"רגילה" ל"נופש" ול"תעסוקה"; לאלו שלא נטלו חלק בקרב, וגם לא עברו את הגבול באיזו חדירה או פשיטה, לא פגעו באויב, וגם לא חילצו חבר פצוע תחת אש, וגם לא קיבלו צל"ש וכל שרותם הצבאי היה מבט"ש לבט"ש, לכל אלו, הפרק הזה מוקדש...

רק תשאל, ותראה איך הם זוכרים, ואין זה משנה אם שרתו בחטיבה בשנות החמישים או בשנות השמונים; בימי תש"ח, "קדש", ששת הימים או יום הכיפורים; במלחמת ההתשה ובמרדפים, במבצע ליטאני או של"ג במלחמת לבנון או ב"שטחים"; אם תשאל ותבקש הם יספרו בהתלהבות ובשמץ געגועים על אותם הימים; על סיור־בוקר, וה"סיור האלים", על התצפית והמארב, על נווט־הלילה ושגרת המוצב... ויעלו על נס את החברות והאחוה, ותחושת ההשתייכות והגאוה, בפלוגה, בגדוד, ובחטיבה!

הם זוכרים היטב, כל דורות הלוחמים, את המ"פ המ"מ הסמל והרס"ר, את "המאהל" והשמירות, ההמתנה וה"שמועות", את הכוננות ואת ה"הקפצות" את המסדרים וה"יציאות"... כולם לקחו עמם עם כל הזכרונות את ה"קיטבק" הפק"ל והתד"ל, שק־שינה מדים ודרגות, אפוד־מגן, שש־בש, קסדה ואין־ספור חוויות...

על כן ראוי לספר על אותם אלפי לוחמים, שלא חסכו זיעה וכל מאמץ, וחזרו רטובים, מריצת־לילה, ממסע ממטוח, מעשרות אימונים; אימון "יבש" ו"רטוב", אימון־הפרט, ואימון החטיבה; אימונים בהגנה, בהתקפה, בהבקעה ובכל צורות הלחימה; ביעד־מבוצר, בשטח בנוי, במדבר ובהר... אימון בנגב, בגליל או ברמה, אימון בשת"פ עם שריון, תותחנים או עם הנדסה... מעבר שדות־מוקשים ולחימה בתעלות, לחימה בצוות־קטן, בחוליה ועם כל הפלוגה... עם חגור־קל, מימיה ורימונים, או עם חגור מלא, "חגור פילים", וקפל"ד. עם שכפ"ץ ו"פאוצים" ומחסניות מלאות "נותבים"... עם נשק אישי; "עוזי", "סטן" "צ'כי", "אפ־אן" ו"גליל", עם מגל"ד, ומק"כ, "בזוקה" ומא"ג, עם מרגמה... ועם כל שאר אמצעי־הלחימה... כי להיות ב"גולני" פרושו להתאמן עם כל הנשמה, ולשאת בגאוה את ה"כומתה החומה"...

להיות ב"גולני" פרושו להיות נהג או טבח או פקידה, בסיירת ב"עורב" בפלוגת־הקשר, פלוגת ההנדסה, או ב"מפקדה"; להיות ב"גולני" פרושו להיות חובש, אפסנאי, ש.ג. או קשר, להפעיל אמל"ח מתוחכם ולעשות "עבודות רס"ר"... להיות בגולני פרושו לרוץ כמו מטורף, עם חגור־מלא וכובע פלדה, ב"יום ספורט", או במסע, ל"הכרת החגור" ו/או ל"קבלת הכומתה"... להיות בגולני פרושו גם לעמוד דום "כמו חיל", כמו קצין כמו לוחם בכל המסדרים, ב"מסדר בוקר" וב"מסדר השכמה", במסדר־המפקד, ובמסדר יציאה; טקס ההשבעה, וטקס קבלת הכומתה, טקס סיום קורס מכי"ם או קצינים, ומסדר־סיום של תקופת האימונים, וטקס זכרון שנתי לכל החללים... להיות ב"גולני" זו אכן חוויה, חוויה אמיתית של "אימון ושיגרה"...

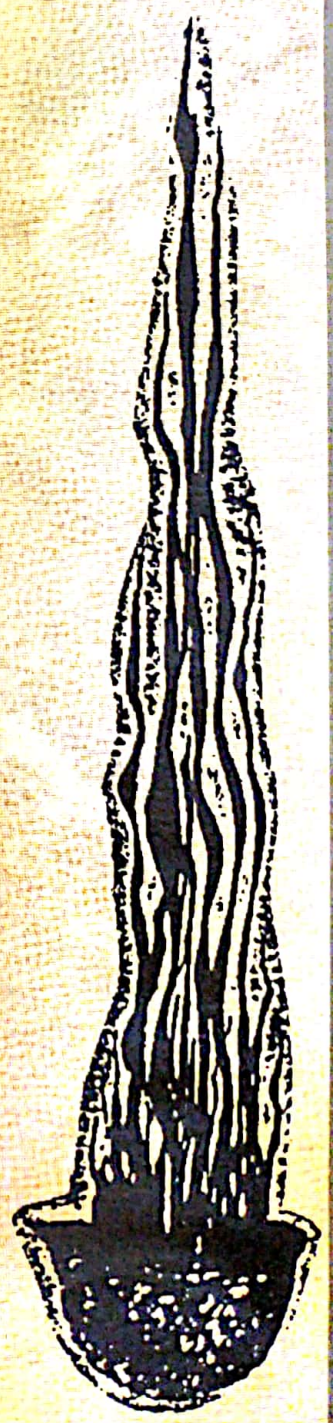

Scanned with CamScanner

הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של חטיבת גולני במלחמת העצמאות היה מגוון ורב־פנים. הוא מאפיין את "דור תש"ח" בארץ־ישראל של אותם הימים. מייסדי החטיבה, ראשוני לוחמיה ומפקדיה, היו אנשי ההתיישבות, עובדי־אדמה מן המושבה, המושב והקיבוץ של מרחבי הגליל והעמקים, ובתוכם שומרי מסורת לא מעטים. אליהם נוספו במרוצת חודשי לחימה ארוכים בני עיר רבים ואף עולים חדשים אנשי גח"ל ומח"ל. ראוי לציין, כי בימי תש"ח היו בחטיבת גולני בחורות רבות, אשר שירתו בכל היחידות בתפקידים שונים, ורבות מהן פעלו כקשריות או חובשות קרביות. כבר במלחמת העצמאות היתה חטיבת גולני כור היתוך לילידי הארץ ולבני העליות השונות.

בסיכום המבוא שכתב נחום גולן לספר "אילן ושלח" נאמר: "...צמחנו בנוף הגלילי ובמישורי העמקים, ובמרחבי הנגב הרחבנו אופקים – התבגרנו. ההתיישבות בעמקים ובגליל היא שנתנה לחטיבה את צביונה וחותמה המיוחד, וממנה ספגה את ערכיה, כי על כן היתה החטיבה כפרית ונאמנה לערכים שינקה בגושי התיישבות אלו. ציינו אותה תכונותיו של עובד־האדמה ויושב־הכפר: עקשנות, צמידות למשימה, שורשיות ושקט..."

Scanned with CamScanner

החטיבה בתקופת ההתשה ברמת הגולן

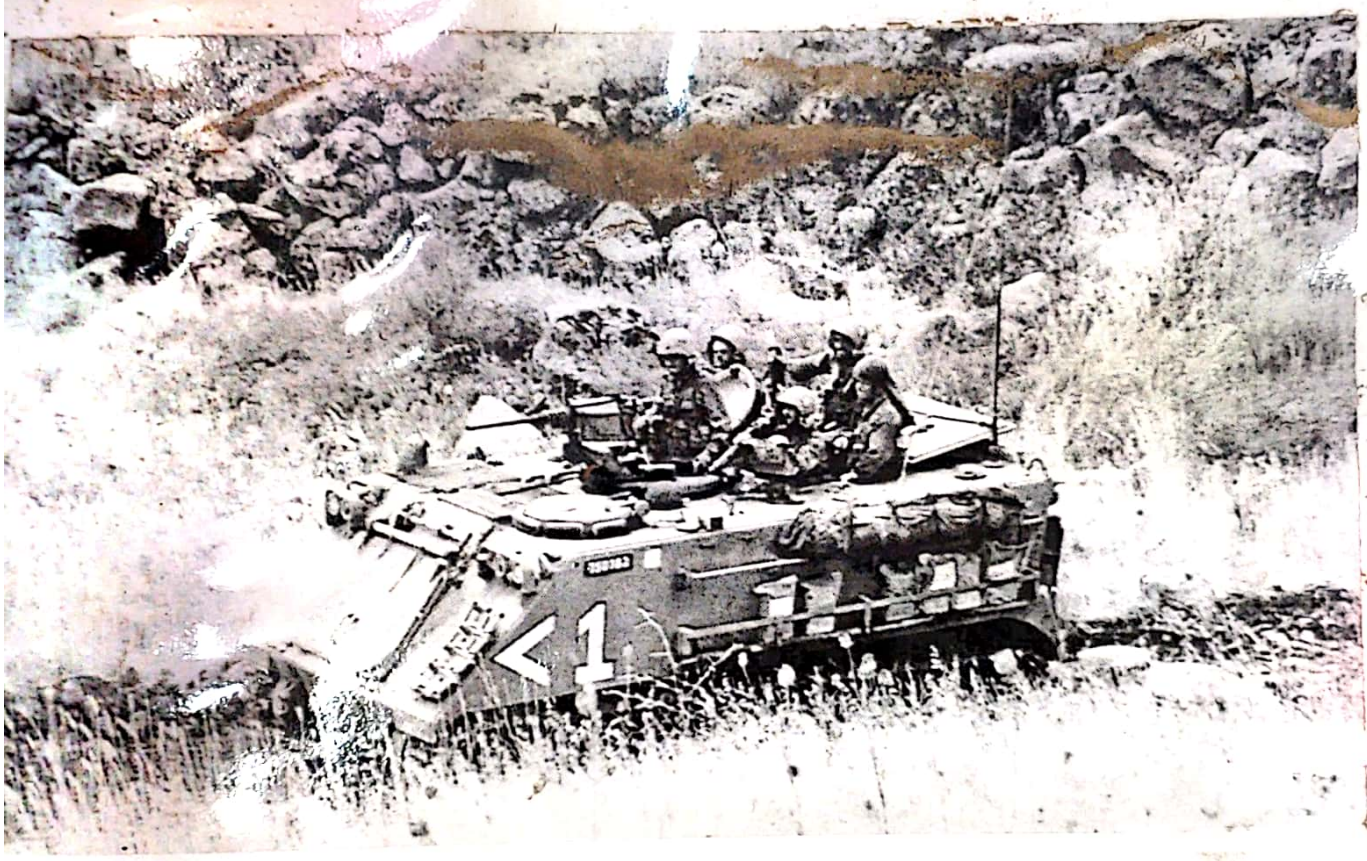

מלחמת ההתשה במובלעת הסורית (נובמבר 73 עד מאי 74)

קווי הפסקת האש בחזית הסורית, שנקבעו ביום 24 באוקטובר 1973, נתנו ביטוי נאמן להישגים הצבאיים של לוחמי גולני ופיקוד צפון בתום הקרבות. צה"ל שלט בשטח של 500 קמ"ר ובכלל זה מוצבי החרמון ("מוצב החרמון הסורי", "מוצב הפיתולים" ו"מוצב שיא החרמון" – בגובה של 2814 מ' מעל פני הים). במרבית שטחה של "המובלעת" נשען קו המוצבים החדש על שורת הרי געש (תל א־שמס, תל מרְעי, תל עַנתַר, תל מסחרה), היה נוח להגנה, וכמעט לכל אורכו היה ללוחמי צה"ל יתרון טופוגרפי מלבד הקטע הדרומי מול גיזרת תל א־חרה, תל שהיה בידי הסורים.

לאחר מלחמת יום הכיפורים הפרו הסורים את הפסקת־האש כמעט מדי יום, ומאמצע חודש מרס 1974 הפכו ההטרדות לתקריות־אש רצופות, שלבשו אופי של מלחמת־התשה.

הצבא הסורי הפעיל בעיקר יחידות ארטילריה אך גם יחידות שריון וחיל־רגלים. הפגזות תותחים ומרגמות הפכו עניין שבשגרה, והמונחים "יום־קרב", "כוננות־ספיגה", "יציאות", "נפילות" וכיו"ב נכנסו לשמוש יום־יומי באוצר המלים של חיילי גולני בזמן מלחמת ההתשה ב"מובלעת הסורית".

Scanned with CamScanner

שיאה של "מלחמת ההתשה" בצפון (אפריל־מאי 1974)

בשיאה של מלחמת ההתשה במובלעת הסורית (אפריל־מאי 1974) אמר המח"ט אל"מ אורי שמחוני לקציניו: "...באופיה מלחמת התשה היא מלחמה רעה... חסרים בה כל המומנטים של תנועה, כיבוש, הכרעה, נצחון... נשאר רק המרכיב של ספיגת־אש ונפגעים... ישנם קשיי־חיים יום־יומיים בלי שום הישג. המטרה היחידה היא להמשיך ולהיאחז בשטח." ואכן עמדו לוחמי גולני בהפגזות קשות גם במקומות ללא ביצורים, הם הקימו מערך מבוצר תוך כדי לחימה, מארבים, סיורים, תצפיות ופעילות בט"ש ונטלו חלק בכל "ימי־הקרב" של אותה תקופה. בחודשים מרס־מאי 1974 נפלו 43 מחיילי צה"ל ו־138 נפצעו; שיאה של "מלחמת ההתשה" היה הקרב

על מערכת מוצבי מרום החרמון, שלושה מוצבים בצפון־מערב ה"מובלעת" באזור שיא החרמון, שהסורים ניסו להיאחז בהם תוך ניצול העובדה שצה"ל (בגלל תנאי מזג־האוויר והקשיים הלוגיסטיים והטופוגרפיים) לא החזיק בהם בקביעות אלא הסתפק בהפעלת סיורים באזור. כוח חי"ר מעולה, כוח "חרמונים", העפיל ונאחז בפסגות החרמון בסיוע מסוקים ובחיפוי חיל־האוויר, וכוחות הנדסה פרצו דרכי־גישה בתנאים קשים ביותר, ואח"כ ביצרו את שלושת המוצבים.

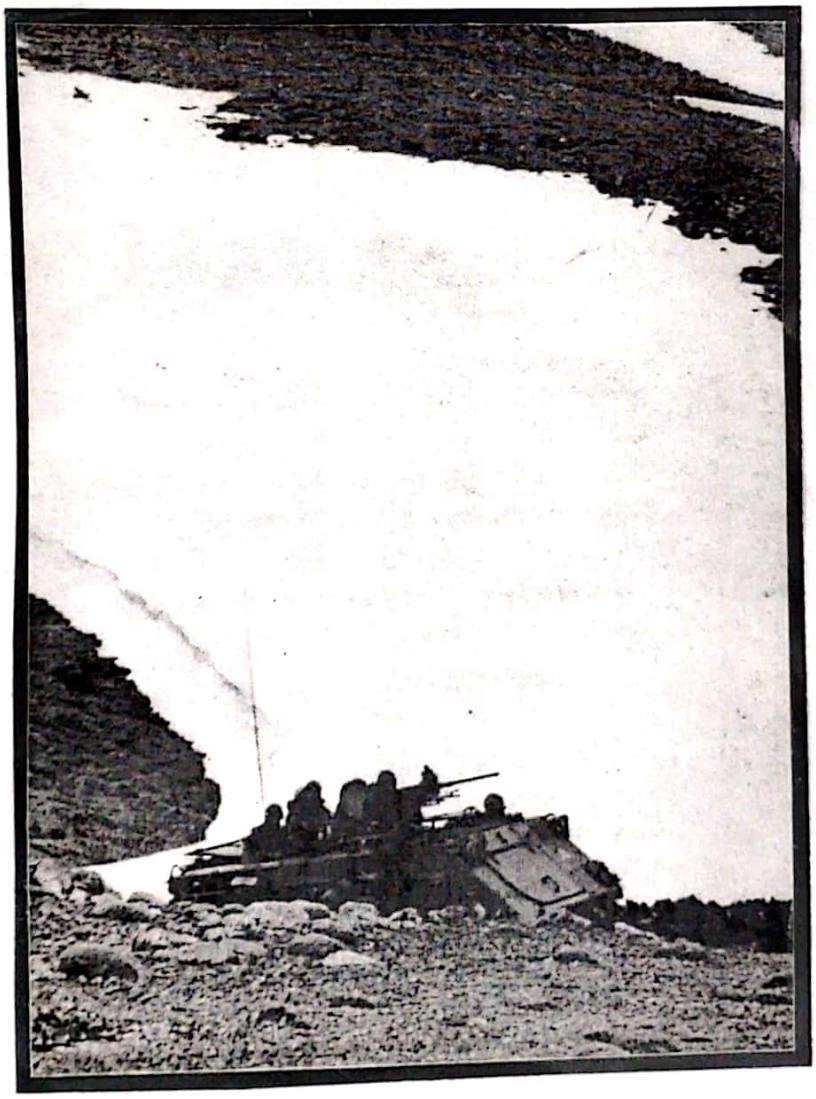

Scanned with CamScanner

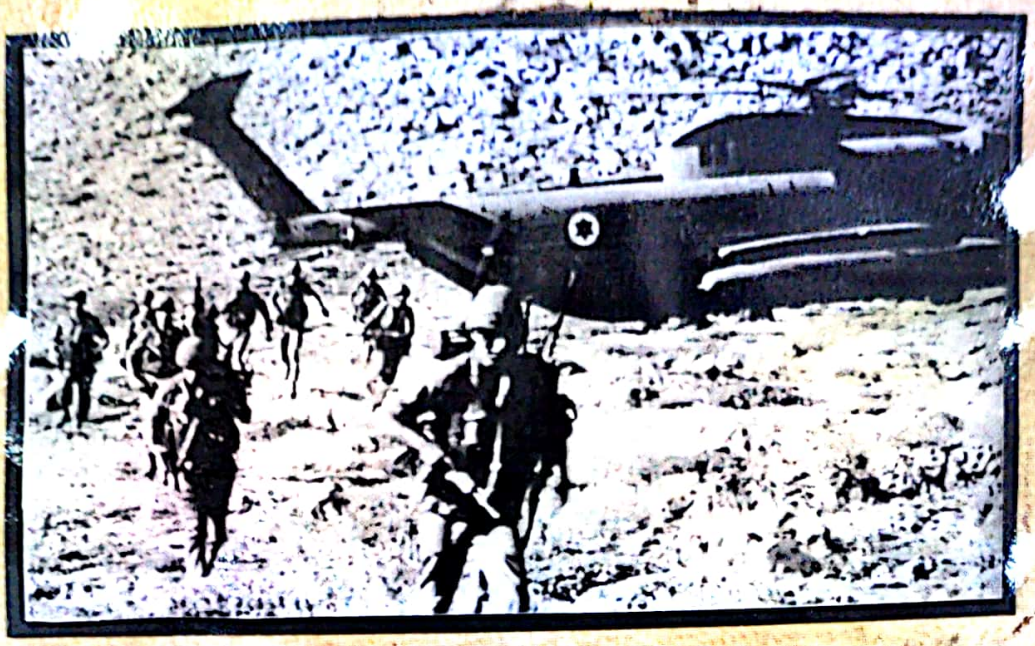

המאבק בארגוני המחבלים (1974–1978)

בתקופת השנים 1974 עד 1978 (בין מלחמת יום הכיפורים ומבצע ליטאני), נמשך המאבק הצבאי נגד ארגוני המחבלים, וכל הפעילות המבצעית של לוחמי גולני באותה תקופה בין "אימון קיץ" ל"אימון חורף" התמקדה בסיורים, מארבים, חדירות ופשיטות נגד בסיסי מחבלים בדרום־לבנון, ובקרבות לחילוץ בני־ערובה ב"פיגועי־מיקוח" בתחומי ה"קו הירוק".

כתוצאה מן הפעילות החבלנית נהרגו באותה תקופה (1974 עד 1978) 221 ישראלים ובהם 63 חיילים, ו־1072 נפצעו בהם 173 חיילים.

כ־460 מחבלים נהרגו (מהם כ־300 ב"מבצע ליטאני") ו־96 נעצרו.

שנות השיא של הפיגועים הרצחניים היו בשנים 1974–1975 ובמהלכן בוצעו 36 חדירות של חוליות מחבלים מלבנון, מסוריה ומירדן. רוב המחבלים, שחצו את גבול המדינה, נהרגו על־ידי כוחות־מרדף של צה"ל תוך שעות ספורות ממועד כניסתם לשטח המדינה, אך מיעוטם חדרו למרכזי אוכלוסייה ויישובים וביצעו מעשי טבח ללא אבחנה.

כמו כן היו בשנים 1974–1975 170 הפגזות של "קטיושות" על יישובים ישראליים בצפון הארץ; רובם ככולם נורו מתחום דרום לבנון.

Scanned with CamScanner

אומרים שפרחים
הם סימן ליופי וחן
והדר
אל למה אצלק
הם נראים לי תמיד
עצובים
ושקטים
ושוקטים...

Scanned with CamScanner

תעודה

מס' אישי	דרגה	שם	חיל
2138072	רבס	רייסר מיכאל	חיר

עבר(ה) קורס משק"י - חבלה מחזור

שהסתיים בתאריך 16.2.73

בבסיס בסיס הדרכה מס' 14

מפקד הבסיס

מס' אישי	דרגה	שם
266585/ק	אל"מ	אבישי כץ

2530/2

אות מלחמת יום הכיפורים

ציתן לסמל רייפר מיכאל ז"ל
אשר נטל חלק בהגנת העם והמולדת

צבא הגנה לישראל

וַתַּזְרֵנִי חַיִל לַמִּלְחָמָה תַּכְרִיעַ קָמַי תַּחְתַּנִי (שְׁמוּאֵל ב', כב', מ')

Scanned with CamScanner

קורות חיים

סמל

מיכאל (חיים) רייפר

בן שלמה ומרגלית

נולד ב־13.1.1953,

נפל ב־27.4.1974.

מיכאל נולד ביקנעם, מקום שבו הלך לבית־הספר העממי ולבית־ספר תיכון, ואשר בו גדל ובגר. כילד היה מופנם ורק מספר מצומצם של חברים טובים ליווה אותו מתקופת הגן ועד לנפילתו. מספר שנים היה חבר בתנועת הצופים, אולם כיוון שתנועה זו לא היתה מגובשת ביותר ביקנעם, לא הגיע להדרכה בה.

בהגיעו לגיל בית־ספר תיכון הביע רצונו ללמוד בבית־ספר חקלאי, ונשלח לפנימיה החקלאית בכפר־גלים, אולם כעבור תקופה קצרה „נשבר" וחזר הביתה. מיכאל היה קשור מאוד לביתו והתקשה להסתגל לעובדת היותו מרוחק מביתו. את לימודיו התיכוניים השלים בבית־ספר מקצועי ביקנעם, במגמת חרטות. הגם שחש בטוב במוסד שבו למד, לא התלהב במיוחד ולא היה ברור לו מה יעשה בעתיד. בהיותו בן 16 נפטר אביו והדבר גרם לו לזעזוע עמוק.

מיכאל היה חובב טבע, נהג לטייל בארצנו היפה, שאותה אהב. חובב צילום היה, מרבה לעבוד בחווה ובמטעים שביקנעם. הוא ראה את עתידו כחקלאי. עם זאת אהב מלאכת כפיים. צנוע ועניו, טיפוס מופנם וביישן, הירבה לעסוק

Scanned with CamScanner

בספורט, בעיקר באתלטיקה קלה ובשחיה. היה רץ מהר. כן הירבה להשתתף בצעדות. ומענין, אהב גם את הים.

מדי הגיעו לחופשה היה מסתגר בחדרו ומאזין למוסיקת־פופ.

את תקופת הטירונות עשה ב„גולני". במרוצת שירותו עבר קורס מ"כים וקורס מש"קי חבלה, ועם קבלת תפקידים אחראיים בגדוד השתפרה הרגשתו. את המלחמה עבר בפלוגה ג'. במלחמת ההתשה מילא תפקיד סמל מחלקה ופיקד על זלדה. בערב יום־העצמאות, 27.4.74, בעת החלפת צוותים בחרמון, מצא את מותו. בן 21 היה בנופלו.

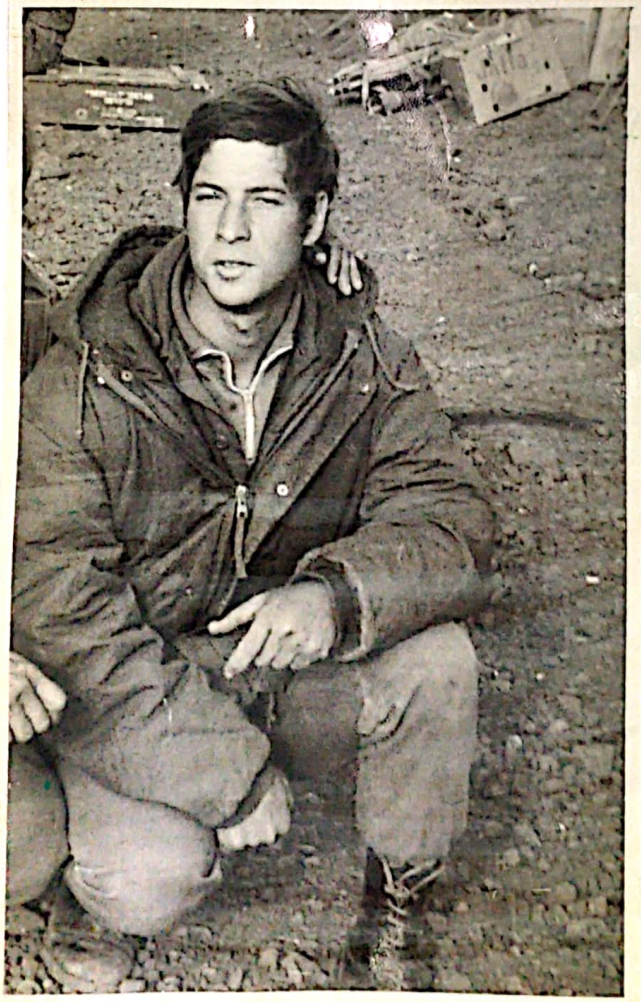

Scanned with CamScanner

לפעמים

בלילות ארוכים

לפעמים

בחלומות שחוזרים

אני רואה אותך שוב

במדים ישנים

עם ריח מלחמה אבודה של שנים

לפעמים

מול קבר צבאי

לפעמים

אתה עומד שם איתי

מזכיר לי לא לבכות, לחיות חזקה

הרי הכל יהיה בסדר אחרי המלחמה

אמרת, יום יבוא ילדה

אני אחזור, אהיה חופשי

בלי מדים, בלי כאבים

בלי מספר אישי

אני מבטיח לך ששוב נטפס על הגבעות

מה אנחנו כאן עושים

כאן,

בבתי הקברות

Scanned with CamScanner

לפעמים,

בארון חדרגות, לפעמים בדסקיות חשבורות

אני נוגעת רק בשביל לחיות קרובה

מחחולצה שלך כבר נעלם ריח חזיעה

לפעמים

מבין חתמונות

לפעמים

ברגע של דמעות

אתח מביט בי ונוזף:

"את כבר גדולה

אני חרי אחזור, אחרי חמלחמח"

לפעמים

בלילות ארוכים

לפעמים

בחלומות שחוזרים

אני רואח אותך שוב במדים ישנים

עם ריח מלחמח אבודח של שנים.

Scanned with CamScanner

על מיכאל...

נתמזל מזלנו, ותקופה קצרה לפני האסון שירתת במחנה צבאי סמוך אלינו, ניר־בנים. אז זכינו להיות במחיצתך שעות ארוכות ונעימות. נדמה לי, שמי שלא שוחח איתך ארוכות קשה היה לו לתהות על קנקנך. כי התכונות היפות והנאצלות שבך היו עמוק בתוכך, וכלפי חוץ נראית סגור ושקט מדי.

פני ילד תמים ושקט היו לך, אך נשמה של אדם מבוגר, רגיש ומבין. הילדים אהבו אותך והעריצו אותך כאח בוגר, וציפו לבואך בקוצר־רוח. עם הבן הגדול שוחחת על הדגים שכה אהבת, עם הבן השני על הלימודים — ותמיד הוא נענה בחיוב ובחיוך על שאלה שהתלבט בה. עזרת לו להתגבר.

ערב אחד ישבת עם הבנות הצעירות שלנו ועזרת להן להרכיב משחק־הרכבה מסובך, והתינוק טיפס עליך והיה מאושר. כשהילדים ראו אותך אצלנו — היתה ממש חגיגה בבית. עם כל אחד שוחחת לפי גילו, לפי עיסוקיו, וכאשר שכבו לישון ישבנו אנחנו ואז היכרנו מיכאל אחר, בוגר, שקט יותר, מעמיק בכל דבר, וחושב.

כחודשיים לפני האסון בא אלינו מיכאל לביקור. בלילה נסעתי לבית־חולים ללדת. בעלי אמר לו שנסעתי לבית־חולים וכי מיד יוציא אותו אל הכביש הראשי. מיכאל הכין לכל הילדים שתיה, הכין להם כריכים לבית־הספר ולגן, אחרי־כן הלך מאיתנו. כשראיתי את הילדים לראשונה בבית־חולים, אמרו לי: „איזה מזל שראינו את מיכאל בבית". כשהיה מגיע אלינו מוקדם יותר היה יוצא תמיד אל הרפת ומחפש לעזור, ותמיד באדיבות ובכנות האופיינית לו.

תמים וישר היית, מיכאל, נשמה טובה שכבשה את לב כולנו. וכך נזכרך לעד.

עדנה גיל

מיכאל היה עלם חמוד עם עיניים כחולות חמות, ועדין כל כך. הנה נדמה, מכונית נעצרת ליד הבית וממנה יורד מיכאל במדי צבא מגוהצים. קיבל חופשה מן הצבא ובא לבקרנו. איזו שמחה!

מטבעו היה שתקן. היה נדמה שהוא שוקל כל משפט — מקשיב יותר מאשר מתבטא. זכורני, כאשר שמענו — כמובן לא מפיו — שתפקידו הקודם בצבא לא סיפק אותו. למרות זאת לא התאונן, רק אמר: „אני מקווה, שיעבירו אותי לתפקיד אחר. יהיה בסדר". עם זאת היה „משפחתי", אהב ילדים ומבוגרים. כמה אהב לשחק עם האחיינים הקטנים שלו, בני אחותו היחידה!

כאשר, בבואו אלינו, ראה אותי עובדת בגינה, היה נחפז לתפוס במעדר ולהצטרף. וכשהתרעמתי עליו ואמרתי לו שזמנו כה מוגבל, היה מתרץ: „אני אוהב כל כך לעדור". האמת היא, שפשוט רצה לעזור, כי זה היה טבעו. למרות הבדלי הגיל בינינו, אהבתי מאוד לשוחח איתו והוא תמיד הצדיק את הזולת. מעולם לא מצא דופי באיש.

ימים אחדים לפני חג־העצמאות חגגנו כל המשפחה את יום־ההולדת של האחיינית הבכורה, והשמחה היתה רבה. מיכאל השתתף איתנו. לא תיארנו לנו שזו השמחה המשותפת האחרונה. כשנפרדנו, הערתי לו ושאלתיו „היכן אתה? הישמר, מיכאל. אתה יודע, אמא..." (נשארה אלמנה צעירה). „תראי, בכל מקום בטוח — בכל מקום חזית. יהיה בסדר", אמר. למחרת התבשרנו על נפילתו.

קבוצת חיילים עלתה על החרמון ולפני שהספיקה להתחפר ולהסתדר — קטלה אותה הפצצה ההרסנית, וכך החריבה עולמות צעירים רבים, ולנו הותירה רק זכרונות והרהורים. אחותו עוד הספיקה שנה שלמה לטפל בקברו ולדאוג שפרחים יקשטו את קברו הרענן. לא תיארנו לעצמנו שכעבור זמן כל כך קצר תצטרף גם היא אליו. הפרחים מלבלבים כעת גם על קברה שלה — וכך הם נחים מנוחת עולמים, קרובים האחד לשני ומסמלים את גודל האסון. ובקירבתם קברו של אביהם, השומר עליהם.

רבקה קפלן

Scanned with CamScanner

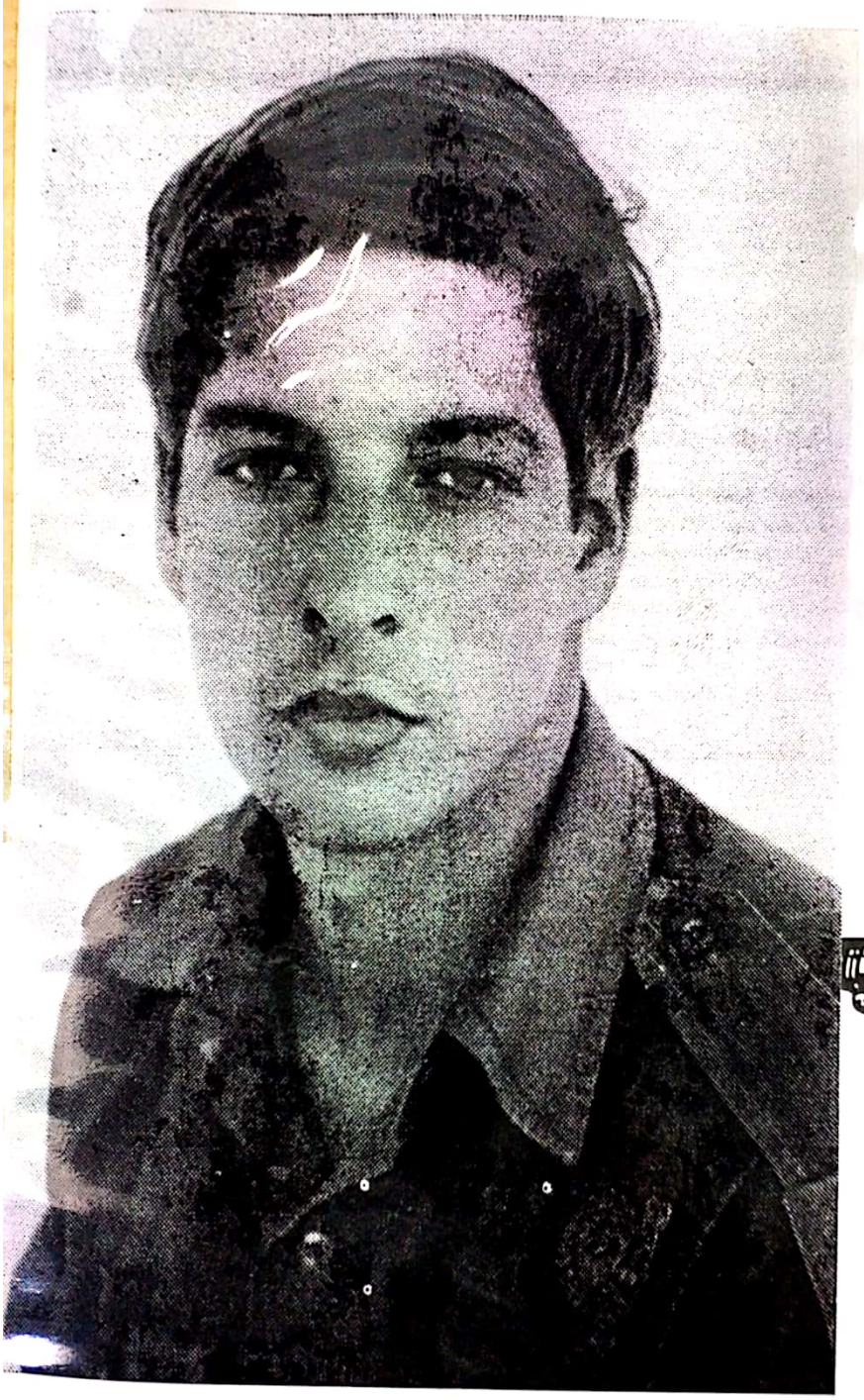

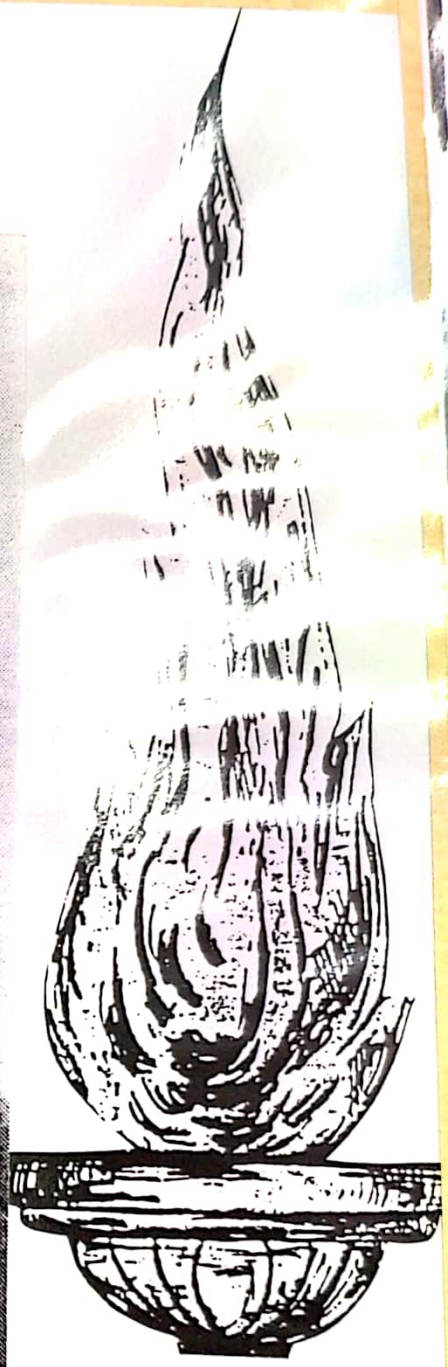

מיכאל רייפר

ז״ל

Scanned with CamScanner

כמו פרח
הנושא אל השמש
צמח
בהושיטיך ידיך
אל כל היפה
כמו פרח
המעמיק שורשיו
פרסת רשת
ללכוד
האמת
כמו פרח
נקטפו חייך
בדומיה
אולי זעקת
אולי גם פרחים
זועקים?

Scanned with CamScanner

Scanned with CamScanner